

De kostbare aanpak van Henk Meijer in Dronten

Zaaiuien uit een perspotje

Terwijl ingezaaide uienpercelen nog kaal ogen, volgt Henk Meijer in Dronten zijn voorontwikkelde zaaiuien. Vijf weken geleden plantte hij ze vanuit perspotjes. Meijer durft de teelt aan, ondanks dat de in kassen opgekweekte planten jaarlijks een aanzienlijke investering vragen.

▼ Haidari schept een rij geplante zaaiuien in de bandplantmachine.

Met de schrale oostenwind verloopt de eerste groei moeizaam. Tot eind april beregende Meijer de uienplanten drie keer om uitdroging van de potjes te voorkomen. De sprietten zijn nog weinig gegroeid sinds de aanplant. Dit komt door de frisse start van het voorjaar. Begin april gingen de geplante zaaiuien in de grond. Dit gebeurt met een Ferrari bandplantmachine die automatisch over voorgereede sporen stuurt.

Om het plantproces te volgen, rijden we een rondje mee op de machine. Haidari en Ayad scheppen de vier banden van de plantmachine vol met perspotjes vanuit lage oranje kratjes. Ondertussen vervangen Zoaby en Rick de leeggemaakte kratjes weer door volle kratjes. Akkerbouwer Henk Meijer zorgt voor de aan- en afvoer van planten. Voor hem is dit het derde jaar dat hij een perceel zaaiuien plant vanuit perspotjes. Het zijn rode uien. „Ik denk dat er met rode uien geld te verdienen is”, vertelt hij. Afnemer Marbo uit Oostdijk wist een markt te vinden voor deze uien. Meijer levert ze af in een middenmaat. Hierbij streeft hij naar een opbrengst van 50 tot 60 ton per hectare.

Geen nieuwe mechanisatie

Met een arbeidsintensieve teelt had de akkerbouwer reeds ervaring. Meijer teelt namelijk al meer dan twintig jaar ijsbergsla. Het planten van zaaiuien was voor hem nieuw. De mechanisatie voor de teelt niet.

Voor de teelt van geplante zaaiuien maakt Meijer gebruik van dezelfde plantmachine als voor het planten van ijsbergsla. Dit geldt ook voor de aangepaste frees waarmee hij de zaai-bedbereiding verzorgt. Ook het contact met plantenkweker Combinations in Maasdijk was al gelegd. Hier worden de ijsbergsla en de uien in kassen opgekweekt. Via een plantenkweker maakte Meijer kennis met de bijzondere teelt en met die kennis bestelde hij de eerste lading plant-zaaiuien.

Kosten plantmateriaal

Doordat de teler jaarlijks vijf miljoen perspotjes met ijsbergsla-planten afneemt, hoeft hij niet dezelfde prijs te betalen als iemand die 'slechts' honderdduizend potjes afneemt. Wat de prijs precies is, wil de akkerbouwer niet zeggen. Voor iemand die perspotjes voor de beplanting van enkele hectares afneemt, schat Meijer de prijs op 4 eurocent per potje. Bij 130.000 potjes per hectare komt de aanschafprijs van het plantmateriaal hiermee op 5.200 euro. De kosten voor arbeid en plantmachine zijn daar niet in meeberekenend.

Meijer hoopt een goed resultaat te boeken door de uien zo vroeg mogelijk te oogsten. In de praktijk komt dit neer op begin juli. Dan zijn de uien op zijn vroegst volgroeid en zet Marbo het product binnen tien dagen op de markt. Net als bij plantuien geldt: hoe vroeger de uien op de markt zijn, des te hoger is de prijs. „De meerwaarde van deze uien zit naast de vroege levering in de kwaliteit. De zaaiuien komen iets later op de markt dan plantuien. „Het voordeel van deze zaaiui ten opzichte van de plantui is dat de houdbaarheid beter is. Ook hebben ze een zuiverronde vorm en mooie kleur.” Meijer oogst de uien voor

een hoog marktsegment. Marbo verwerkt het 'rode goud' in kleinverpakkingen en zet ze af in heel West-Europa.

Geschikte rassen

Voor de uienteler is het een sport de uien zo vroeg mogelijk te oogsten. In de teelt houdt hij hier voortdurend rekening mee. Dat begint al bij het bestellen van geschikte rassen. In het eerste jaar teelde Meijer de twee rode uienrassen Romy en Red Baron. Romy deed het goed. Met de dunne nek was dit ras mooi vroeg klaar. Red Baron rijpte echter ongeveer een week later af door de dikkere nek. Dit jaar teelt Meijer Romy en Red Spark. „Vanwege de dunne nekjes zijn die zo vroeg mogelijk klaar voor de oogst.”

Ook bij het kweken van de planten in de kas spelen de kwaliteitseigenschappen een rol. Op 1 februari zijn de uien in perspotjes gezaaid. „Ik heb graag een ui die niet op de rem is opgekweekt”, vertelt Meijer. Uienplanten die niet op de rem zijn opgekweekt, krijgen tijdens het kweken veel nitraat in het water toegediend. Die hoeveelheid ligt tussen de 15 tot 20 mil-

▲ Met een rijafstand van 33 centimeter worden de potjes op een afstand van 18 centimeter in de rij geplant.

limol per liter water. Hierdoor ontwikkelen de planten zich snel en groeien ze goed door het veld.

Bij de groei in de kas houden de kwekers rekening met het tijdstip waarop de plantjes het warme glazen huis verlaten. Dit gebeurt door de beluchting te vertragen wanneer het plantseizoen veel later start dan was verwacht. Er loopt dan minder warme lucht langs de planten waardoor de groei stagneert.

Niet te vroeg poten

Bij het poten zijn de planten maximaal 15 centimeter. De uien worden geplant als de weersomstandigheden dit toelaten. In de regel is dit begin april, als de verwachting is dat warm weer volgt. De bandplantmachine is afgesteld op de hoogte van de perspotjes, op 4 centimeter. Op deze diepte worden de geplante zaaiuien in de grond gepoot. De zaai-bedbereiding is anders dan van gewone zaaiuien. Drie wielen achterop de frees trekken sporen, waar de plantmachine vervolgens overheen rijdt. In 5 dagen wordt zo 7 hectare geplant met 130.000 potjes per hectare.

Omdat ieder potje is gevuld met 5 zaadjes komt de zaaizaadhoeveelheid neer op 650.000 zaadjes per hectare. Meijer koos bewust voor het aantal van 5 zaadjes per potje, omdat dit aantal financieel het meest aantrekkelijk is. Met deze hoeveelheid groeien de uien homogeen –in trosjes- op. „Teelttechnisch is 1 zaadje per potje het mooist. Dan kan ik de uien op een gelijke afstand poten”, vertelt Meijer terwijl hij enkele potjes naast elkaar in een rij plaatst, „... maar dat is veel te duur.”

Gewasbescherming

Na een rondje is de plantmachine weer terug op de kopakker. Het is tijd om de lege kratten om te wisselen voor volle kratten. Een zeilwagen staat daarvoor gereed met gevulde kratten. „Die heb je echt nodig”, zegt Meijer. „Al met een klein windje zijn de potjes snel uitgedroogd. Dan zullen ze nooit meer vocht opnemen en kun je ze laten drijven op water.”

De werknemers hebben na het overstapelen pauze. Meijer vertelt verder. Na het planten laat hij, wanneer er geen regen valt, de regeningsboom over het veld gaan. Met de 25 millimeter die deze week is gevallen, is

dat niet direct nodig. Onder goede omstandigheden zijn de planten na een week goed aangeslagen. De planten worden dan steeds donkerder van kleur.

De onkruid- en ziektebestrijding kan beginnen wanneer de planten voldoende zijn hersteld. De ziektebestrijding voert Meijer preventief uit voor bladvlekkenziekte, uienvlieg, meeldauw en Stemphylium. Deze gewasbescherming is vergelijkbaar met die van ‘normale’ zaauien. Net als de ziektebestrijding is de onkruidbestrijding vergelijkbaar met die van gezaaide zaauien. Het voordeel van geplante zaauien is dat de kritische periode van kieming, opkomst en vlagbladstadium al zijn geweest. Ook de meest risicovolle meeldauwperiode in juli en augustus hoeven de uienplanten niet te doorstaan.

De bemesting van geplante zaauien is anders dan van gewone zaauien, maar op welke manier dat wil Meijer niet prijsgeven. „Ik heb voor deze kennis in de eerste jaren fors leergeld moeten betalen.” De akkerbouwer is voorzichtig in het naar buiten brengen van technische details, vanwege de kleine handel. „Als er in Nederland iets teveel op deze manier wordt geteeld, kan de markt al verziekt zijn”, besluit hij zijn verhaal. ■

▲ Zoon Rick Meijer presenteert een perspotje met vijf plantjes zaauien. Het potje wordt op een diepte van 4 centimeter geplant.

▼ Henk Meijer (links) bekijkt hoe de zaauien in de grond staan na het planten.

